

Zpráva o činnosti ČPdS za období 1996–98 (doc. PhDr. Z. Veselá, CSc.)

Zpráva o činnosti je předkládána za časové období, které je vymezeno konferencí týkající se transformace našeho školství a sjezdem (tyto akce se konaly dne 11. a 12. září 1996 a byly určující pro následující roční činnost), další konferencí vztahující se k sociální problematice, tzv. „mravním nemocem dětí a mládeže“, která se konala dne 9. října 1997, a včerejší konferencí, která na tuto problematiku navazovala a byla rozšířena o několik dimenzí – zejména o dimenzi teoretickou a z hlediska věkového o dimenzi dospělých a seniorů. Konference byly výrazem nejen našich záměrů, ale reagovaly také na záměry OSN, která vyhlásila mezinárodní rok za vymýcení bídy a mezinárodní rok seniorů. Tato fakta jenom potvrzují, že řešení těchto problémů není jenom záležitostí naší, ale tíží celé lidstvo, a také potvrzují, že tyto problémy řeší různé země a že tak přirozeně vzniká větší možnost pro mezinárodní spolupráci.

Tyto hlavní akce, jejichž pořadatelem byl hlavní výbor za spolupráce poboček, byly doplněny řadou dílčích aktivit, které se odehrávaly na úrovni regionální prostřednictvím jednotlivých poboček, které fungují a pracují na území České republiky a které podle svých možností (v závislosti na počtu členů) vyvíjejí činnost buď samostatně, nebo ve spolupráci se svými pracovišti nebo školskými institucemi a organizacemi. Jak všichni vědí, v Čechách pracují pobočky v Praze, v Českých Budějovicích a v Liberci (zatím bez výsledků jsme se pokoušeli o obnovení naší činnosti v Hradci Králové a v Plzni), na Moravě pak pracují pobočky v Brně, v Olomouci a v Ostravě. Hlavní výbor se schází k projednávání své činnosti v pravidelných dvouměsíčních intervalech (kromě prázdnin), výbory poboček častěji, podle aktuální potřeby.

Ve shodě se svými stanovami, které byly nově formulovány a přijaty na Sjezdu Společnosti v září roku 1996, se celá organizace i nadále zaměřovala a zaměřuje na podporu rozvoje pedagogických věd a na uplatňování jejich poznatků ve školní praxi, jak o tom svědčí již zmíněné konference a řada seminářů a konferencí dílčích. Z nich je třeba uvést např. to, že se v Praze konala pozoruhodná konference „Hodnotová orientace mládeže v dobách sociální změny“, v Českých Budějovicích „Svět výchovy a vzdělání včera, dnes a zítra“, v Liberci „Systém řízení školství na přelomu tisíciletí“, v Brně „Modulové programy ve vzdělávání“, v Olomouci „Současné otázky alternativního školství“ (již po několikráte) a v Ostravě „Pedagogická diagnostika“ (rovněž již tradičně). Toto základní obsahové zaměření naší činnosti má trvalý charakter, od něho se odvíjí, jak je zřejmé, program naší činnosti, který je vždy modifikován aktuální potřebou.

Z uvedených faktů vyplývá, že hlavní výbor i výbory poboček pracují podle plánu, organizují řadu akcí, které ukazují na snahu vstupovat do povědomí svého okolí a ovlivňovat aktuálně praxi nejnovějšími teoretickými poznatky. Toto úsilí se setkává s dobrým ohlasem, o čemž svědčí i to, že v průběhu roku 1997 přibylo celkem 60 nových členů do řad Společnosti. Je však nutno říci, že na druhé straně

nás někteří opustili, takže celkem se naše členská základna pohybuje kolem tří set členů. Systematická činnost, kterou považujeme za důležitý stabilizační princip, se vyplácí, i když se nedá říci, že by všichni členové byli stejnou měrou aktivní a tvořiví, že projevují patřičný zájem. Jsme si však vědomi toho, že je třeba činnosti v tomto směru prohlubovat a zkvalitňovat, aby oslovovala stále více členů i nečlenů a aby naše snaha tak nabyla konkrétnější podoby a nestala se jen zbožným přáním.

Z předcházejícího sdělení vyplývá, že hlavními formami práce i nadále jsou schůze, konference, semináře, workshopy, kulaté stoly atd., k tomu přistupují dále osobní kontakty, tj. aktivní účast řady členů v různých korporacích, institucích, komisích, jejichž činnost se vztahuje k pedagogické problematice, a to na úrovni republikové, regionální a místní.

Dalším důležitým propagačním prostředkem ČPdS jako celku je ediční činnost, která spočívá ve vydávání časopisu Pedagogická orientace a ve vydávání sborníků z konferencí, které pořádá hlavní výbor. Na tuto činnost dostáváme státní dotaci prostřednictvím Rady vědeckých společností. Je třeba konstatovat, že tento finanční příspěvek se paradoxně snižuje, i když náklady na vydávání časopisu rostou. Přesto se daří zatím vydávat časopis ve čtyřech číslech ročně. Ve vydávání časopisu došlo k některým změnám, které jste jistě postřehli. Zaznamenali jste, že došlo ke změně redakce, že se nová redakce snaží měnit nejen formu časopisu, ale zejména obsah. Časopis se snaží reagovat na aktuální potřeby teorie a praxe, proto došlo z hlediska kompozice ke vhodnějšímu členění, je také snahou redakce vydávat časopis s monotematickým a různorodým zaměřením atd. Monotematické číslo se podařilo vydat v souvislosti s konferencí „Mravní nemoci dětí a mládeže“, o něž byl mimořádný zájem, takže náklad 500 ks byl velmi brzy rozebrán (PO 1997, č. 2). Pomohla k tomu nejenom tematická soustředěnost problematiky, ale také to, že jsme do čísla (díky dr. Hoffbauerovi) zařadili materiál OSN, zaměřující se na řešení sociálních problémů mládeže. Číslo tak mohlo být inspirací pro vypracování vlastních sociálních programů všech typů škol i jiných institucí. Podobně i číslo 4 z roku 1997 se tematicky orientovalo na pregraduální přípravu učitelů a na zvýraznění dovednosti sebereflexe. Vzhledem k tomu, že řada kateder pedagogiky rozvíjí studium sociální pedagogiky, nebylo nesnadné toto číslo distribuovat.

Distribuce probíhá zčásti jako podávání novinových zásilek s uplatněním slevy, částečně osobně prostřednictvím předsedů poboček, kteří obdrží výtisky pro ty členy, se kterými přicházejí bezprostředně do kontaktu. Toto opatření je zcela prozaické – snažíme se ušetřit. Každá pobočka zajišťuje také šíření čtvrtletníku mezi spolupracovníky a studenty jak denního, tak i dálkového studia, mezi nimiž se objevují i zájemci o členství v ČPdS. Autory (příspěvatele) i odběratele se snažíme získat i na různých vědeckých pedagogických konferencích po celé republice. Společnost dodává časopis do přibližně 30 knihoven, základních a středních škol v České republice a do dvou knihoven ve Slovenské republice.

Samozřejmě jsme si vědomi řady nedostatků. V první řadě jde o to, že se nám nepodařilo zatím dohnat časový skluz ve vydávání čísel. Nechceme se však vracet k praxi vydávání dvojčísel z materiálů konferencí, neboť by to podle našeho názoru nepřispělo zájmu čtenářů. Vydávání čísel však záleží na tom, jak se nám podaří vybudovat dostatečně rozsáhlý tým přispěvatelů. Proto v této souvislosti apelujeme na všechny členy, aby ve svém okolí získávali další členy i nečleny pro to, aby se na zkvalitnění čísel podíleli. Této možnosti jistě může využít Hnutí R, Unie kateder pedagogiky a psychologie nebo Sekce seniorů, které se staly zájmovým sdružením přičleněným k ČPdS, což umožňují naše stanovy. Tato podpora nám pomáhá postoupit o krůček dál v kvalitě. Využívám této příležitosti k tomu, abych všem, kteří nám píší, vřele poděkovala.

Společnost kromě toho participuje na řadě konferencí a seminářů, které pořádají různá pedagogická pracoviště a jiné společnosti, jež z jiných pozic a pohledů řeší problémy výchovy a vzdělání. Jako příklad můžeme uvést naši participaci na celostátní konferenci pořádané Ekonomicko-správní fakultou MU v Brně „Systém řízení školství na přelomu tisíciletí“ nebo na 13. strážnickém mezinárodním sympoziu „Společensví dětí a kultura“ nebo na akcích pořádaných ve Vyškově.

Je nutno také připomenout, že jsme pokročili i v navazování mezinárodní spolupráce, zejména prostřednictvím poboček, které na svých pracovištích mají kontakty se zahraničními univerzitami. Členové samozřejmě pracují v oborových komisích doktorandského studia a pomáhají tak zvyšovat kvalifikaci pedagogů, působí ve vědeckých radách, podílejí se na řešení projektů, publikují (skripta, knihy apod.). Jde o drobnou práci, jak říkal TGM, která není zpočátku příliš vidět, ale je-li systematická, přináší své ovoce.

Hlavní výbor Společnosti se také pokusil navázat hlubší spolupráci s Ministerstvem školství a se Senátem. Obě instituce sice na návrh spolupráce přistoupily (MŠMT až po urgenci), zatím se však spolupráce nerealizovala. Samozřejmě víme, že naše výzvy byly zaslány v nevhodné předvolební době, takže výsledky naší snahy byly minimální. Je třeba znovu vyvolat jednání, která by mohla přinést již lepší výsledky. V každém případě se o to pokusíme. Byla však navázána spolupráce se ŠÚ v Brně (v sídle hlavního výboru, ale i v místech poboček) a se školskou inspekcí, což se ukazuje oboustranně jako prospěšné a vstřícné. Tak se snažíme, kromě osobních kontaktů, šířit informace o našich snahách do škol. K propagaci nám dále slouží mimo jiné Internet, kde jsou vystaveny informace o organizaci, o pobočkách a o hlavním výboru ČPdS. Jsou zde rovněž uveřejněny obsahy jednotlivých čísel Pedagogické orientace. V tom jsme tedy pokročili. Velký dluh však máme ve vztahu k širší veřejnosti, neboť velmi málo o své práci informujeme prostřednictvím masmédií. Doufejme, že nový výbor v této práci pokročí a vypracuje metodiku postupu, který by napomohl pochopení pedagogických problémů také nepedagogům.

Je zřejmé, že Česká pedagogická společnost by nemohla činnost rozvíjet v tomto rozsahu bez určité finanční pomoci. Společnost své finance získává z členských příspěvků, z poplatků na konference (ty jsou ovšem věnovány úhradě nákladů na vydání sborníku), z prodeje časopisu nečlenům a největší část dostáváme ze státních prostředků, o jejichž výši rozhoduje Rada vědeckých společností na základě našich argumentů a objemu peněz ze státního rozpočtu. Tato státní dotace je určena na vydávání našeho čtvrtletníku – Pedagogické orientace. Státní dotace hradí náklady na jeho vydávání ze 70 %, zbývajících 30 % musíme hradit z vlastních zdrojů. Budeme tedy muset získávat sponzory, abychom naši vydavatelskou činnost zajistili, neboť příspěvek ze státních zdrojů se bohužel snižuje, i když náklady na vydávání časopisu rostou. Lze sice využít možnosti, kterou nabízí MŠMT prostřednictvím programu „Rozšiřování výsledků výzkumu a vývoje“, ovšem příspěvek na tuto činnost se poskytuje maximálně ve výši 50 %, zbytek je nutno hradit z vlastních zdrojů, tj. z příspěvků nebo sponzorských darů. Zatím jsme tuto možnost nevyužili, neboť je třeba požadavek zpracovat v ročním předstihu. To předpokládá jasné téma, jména příspěvateľů a jiné náležitosti. Až v letošním roce jsme získali sponzora, Moravskoslezskou kooperativu, a to díky dr. Vernerové z brněnské pobočky. Musíme ji tedy veřejně pochválit a vřele poděkovat. Snad to bude příklad i pro ostatní.

Máme-li hodnotit finanční hospodaření, k čemuž bude podrobnější zpráva, pak můžeme říci, že vycházelo z finančních možností, které tvoří již uvedené položky. Stěžejní část financí je poskytována na úhradu 4 čísel našeho odborného časopisu, který jako jeden z mála vychází na Moravě. Jeho nově ustavená redakce v roce 1997 byla z hlediska úspor času i financí připojena ke schůzím předsednictva a tvořila vždy první bod jeho programu. Úsporu představuje i ta okolnost, že příspěvky zasílané do našeho časopisu nejsou finančně ohodnoceny, placeny jsou pouze překlady. Práce redakce se nehonorují a korektury jsou odměňovány rovněž krajně úsporným způsobem. Další výdajovou položkou jsou konference, které jsou pořádány ve spolupráci s pobočkami jedenkrát za rok. Při financování těchto aktivit jsou přísně dodržovány zásady pro hospodaření se státními financemi. Práce sekretariátu, které jsou kvalitně obstarávány paní dr. Rybičkovou (velice děkujeme), jsou dotovány z peněz Společnosti. Finančně jsou kryty plně zdůvodněné výkony a materiál potřebný k provozu Společnosti.

Můžeme konstatovat, že hospodaření s finančními prostředky probíhalo v souladu s platnými normami závaznými pro obdobné společenské organizace. Účetní práce a manipulace s financemi se prováděly podle standardních zvyklostí. Revizní komise k tomu rovněž podá zprávu.

Na závěr bych chtěla nejdříve všem poděkovat za dvouletou práci, která byla systematická a pravidelná. Chtěla bych také říci, že ČPdS chce i nadále pokračovat v socializaci vědy a chce usilovat o to, aby poznatky pedagogických věd pozitivně ovlivňovaly současnou pedagogickou praxi, která pod vlivem neohrazeného liberalismu a pod módními vlivy antipedagogiky otevřela široce dveře agresivním

mediálním proudům, které zcela záměrně manipulují s osobností jedince na hraně jeho bezpečnosti a neúnosné devastace.